

nieuws BRIEF

Nummer 12, derde jaargang, december 1998

Inhoud

- 1 Interview:** Ad de Lange over 'Het betere werk', een IPO-project dat de kwaliteit van de provinciale vergunningverlening moet verbeteren
- 3 Anke Eendebak over:** Milieuleges afgeschaft
- 4 Helpdesk:** Zeven vragen
Bodemsanering met Bever
Kerstvakantie
Planning 8.40-amvb's
- 6 KWS 2000:** 'Schilder anders' van start
Reinigingsmiddelen polyesterhars-
verwerking
- 7 KWS 2000:** Projecten in
zeefdrukbranche
NeR: Toepassingen respirabel kwarts
Verbetering opzet NeR bepleit
- 8 Energie:** Circulaire verdraagd
Bees: Software en voorlichting
- 9 Afval- en emissiepreventie:**
Preventieproject garagebedrijven
Gegevens vierhonderd projecten
- 10 Landbouw:** Pluimveesector aan
banden
Groen-Labelstallen met
luchtwater onderzocht
Verschenen
- 11 FO-Industrie:** Vijf jaar olie in
motor doelgroepbeleid
- 12 Agenda**
Twee nieuwe Besluiten
milieubeheer
Wat is InfoMil?
Colofon

Kwaliteit vergunningverlening provincie op hoger plan

De vergunningverlener stelt pittige eisen aan een bedrijf en tikt het op de vingers als het zijn zaakjes niet op orde heeft. Dan is het wel zo eerlijk dat de overheid vergelijkbare eisen stelt aan de kwaliteit van de eigen activiteiten. Vanuit dat besef is bij het Interprovinciaal Overleg het project 'Het betere werk' opgezet. Het doel daarvan is een minimumkwaliteitsniveau te garanderen van de vergunningen en andere procedures. Een afgeleid doel van het project is standaardisatie; nu kunnen nog aanzienlijke verschillen bestaan tussen bijvoorbeeld een Groningse en een Limburgse vergunning voor een vergelijkbaar bedrijf. Ad de Lange, werkzaam bij de afdeling Milieuhygiëne van de provincie Zeeland en vanaf het begin betrokken bij 'Het betere werk', laat er zijn licht over schijnen.

'Het betere werk' begon met een inventarisatie van punten die relevant zijn voor de kwaliteitsborging van de provinciale vergunningverlening. Voordat die aandachtspunten een plaats kregen in de uiteindelijke aanbevelingen, leek een aanvullend klantenonderzoek onder bedrijven nuttig.

Ad de Lange (foto: Rob Niemantsverdriet)

InfoMil voerde het uit en enquêteerde veertig bedrijven, gespreid in grootte, branche, vestigingsplaats, over hun ervaringen met de vergunningverlener. De enquête stelde het bestaande beeld nog wat scherper: de bedrijven waarden de contacten, de deskundigheid en de informatieverstrekking, maar zijn minder tevreden over nut, uitvoerbaarheid en gedetailleerdheid van voorschriften en doorlooptijd van de procedures.

De enquête leidde tot aanbevelingen over:

- de structurering van het vooroverleg en de manier waarop daarin afspraken gemaakt worden
- de initiërende rol van de provincie bij de afstemming van externe procedures
- het op maat schrijven van vergunningvoorschriften, zodat ze in de formulering herkenbaar zijn voor de aanvrager en aansluiten bij de gang van zaken in het bedrijf
- het up-to-date houden van het adresbestand.

Als alle goede voornemens worden nagekomen, zal de klantvriendelijkheid van de provinciale vergunningverlener dus toenemen, wat zich uit in meer helderheid en een beter op het bedrijf toegesneden behandeling.

Kwaliteitszorg en klantgerichtheid

Ad de Lange van de provincie Zeeland is vanaf het begin betrokken bij 'Het betere werk'. "Onze behoefte aan kwaliteitszorg komt voor een deel voort uit eerlijkheid tegenover de klant: als de vergunningverlener zich bemoeit met milieuplannen en milieuzorg van bedrijven, is het terecht dat de bedrijven ons aanspreken op de kwaliteit van onze dienstverlening. Als we de zaken goed in de hand hebben, is dat een signaal aan bedrijven dat voor ons vergelijkbare normen gelden als voor hen. Dat leidt tot een meer gelijkwaardige relatie.

"Als de vergunningverlener zich bemoeit met milieuplannen en milieuzorg van bedrijven, is het terecht dat bedrijven ons aanspreken op de kwaliteit van onze dienstverlening."

Niet alleen de provincie, maar ook het Rijk wilde werken aan een kwaliteitsverbetering. De provincie moet de minister door middel van rapportages op de hoogte houden van de activiteiten op het gebied van de vergunningverlening en van verwante zaken, zoals handhaving, milieu-rapportages en bedrijfsmilieuplannen. Tot nu toe ging het daarin om kwantitatieve overzichten, die niet lieten zien hoe het met de inhoud gesteld was. Zowel het IPO als het Rijk wilden de slag maken van kwantiteit naar kwaliteit. Toen de logische vraag eenmaal opkwam naar de manier waarop de kwaliteitszorg is geregeld, werd het initiatief genomen om de ISO 9002-norm te laten vertalen naar de provinciale vergunningverlener. Er circuleren bij de provincies diverse

motieven om de kwaliteitszorg ter hand te nemen. Streven naar een grotere gelijkwaardigheid in de relatie met bedrijven is al genoemd. Dat is een vorm van klantgerichtheid. Als het gaat om klantgerichtheid moeten provincies zich realiseren dat niet alleen bedrijven hun klanten zijn, maar ook het Rijk, de milieubeweging en de burgers die last kunnen hebben van een bedrijf. De overheid heeft een dienstverlenende taak tegenover al die groeperingen in de samenleving. Om dat in te zien, moet hier en daar wel een knop om.

Andere motieven voor kwaliteitszorg zijn bijvoorbeeld het kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen als de vergunning op hoofdzaken, de roep om meer effectiviteit en efficiëntie, signalen uit de achterban van de bestuurders, en de wens om een goede relatie met het Rijk te onderhouden. Verder kan een bedrijf het hard spelen en een schadeclaim indienen wanneer het nadeel ondervindt doordat wij de redelijke termijn van vergunningverlening overschrijden. Door dergelijke zaken neemt de bestuurlijke gevoeligheid toe, des te meer wanneer die in de publiciteit komen. Al die punten bij elkaar leiden als vanzelf tot een bezinning op de kwaliteit."

Cultuuromslag

"Uitgebreide discussies binnen de werkgroep leidden tot een inventarisatie van kritische punten voor het vergunningverleningsproces. Voor wat betreft de noodzakelijke borging hiervan zijn we het in het IPO over de wat-vraag eens, maar over de hoe-vraag bestaan verschillen van inzicht. Op zich is dat geen probleem omdat elke provincie zal moeten vastleggen hoe die punten in de eigen organisatie zijn ingevuld. Het volstaat dan overigens niet om te verwijzen naar het feit dat het nog nooit is misgegaan. Als dat zo is, komt dat waarschijnlijk door een goede werkwijze, en juist met het vastleggen van die werkwijze bouw je aan een kwaliteitssysteem. Er is duidelijk commitment over de te borgen punten, de grote vraag is alleen hoe we die borging gaan realiseren. Er bestaat hier en daar enige angst voor de consequenties van de implementatie van een kwaliteitszorgsysteem: hebben we daar wel tijd en geld voor?"

Een onvermijdelijke vereiste voor kwaliteitsborging is explicitering. Iedereen heeft sinds jaar en dag zijn eigen werkwijze, meer of minder intuïtief. Meestal is die in principe goed, maar vallen er op sommige punten wel kanttekeningen te maken.

Door de simpele vraag te stellen: hoe werk je? rollen de voorstellen voor verbetering er vaak al vanzelf uit, waarmee de eerste efficiencywinst een feit is. Datzelfde geldt voor het opschrijven van de bouwstenen voor het kwaliteitszorgsysteem.

De keerzijde is dat er gevoeligheden aan het licht kunnen komen, omdat het vastleggen van de manier waarop het gaat vaak leidt tot uitspraken over verantwoordelijkheden. Ook leidt alleen al de vraag om de werkwijze te expliciteren vaak tot defensieve reacties: 'doen we het niet goed dan?' Maar dat is niet het uitgangspunt; over het algemeen gaat het goed, alleen moet je laten zien hoe dat komt, zodat je je manier van werken kunt borgen. Zaken die niet goed lopen, vereisen uiteraard meer actie.

Om deze cultuuromslag te realiseren, is een bottom-up-benadering nodig: het botweg van bovenaf opleggen van een nieuwe werkwijze heeft geen zin, daarvoor moet een draagvlak in de organisatie zelf worden gevonden."

De mening van de Inspectie

Bij 'Het betere werk' is ook Cees Braams van de Inspectie Milieuhygiëne Noord-West betrokken. Hij is in principe optimistisch over de ontwikkelingen, maar ook voorzichtig met uitspraken over waartoe die kunnen leiden. "Als de nieuwe IPO-normen maar bestuurlijk gedragen worden, zal het wel lukken met de implementatie van het kwaliteitszorgsysteem. Het is essentieel om politici te betrekken bij de ontwikkelingen, zodat ook in die kringen een draagvlak ontstaat. Wij staan er als inspectie zeker positief tegenover. Voor een beperking van de autonomie van de provincies zijn we niet bang; vergunningverlening is altijd maatwerk, dat benadrukken de provincies en daar zijn wij het mee eens. Wij zullen daarvan op gepaste afstand de kwaliteit beoordelen.

Ik zie ook in dat er een scheve verhouding zou kunnen ontstaan tussen de kwaliteit van vergunningverlening van provincies en die van gemeenten. In de toekomst moet dat op elkaar afgestemd worden, maar wanneer dat gaat gebeuren is nog onzeker. Voor zover ik weet, neemt de VNG nog geen initiatief.

Ook de Inspectie is overigens bezig met kwaliteitsborging: als wij met ons vingertje omhoog staan, dan hebben we zelf ook wat te verantwoorden. Het gaat nu om de inzet en de overtuiging waarmee wij beiden de borging vormgeven."

“Provincies moeten zich realiseren dat niet alleen bedrijven hun klanten zijn, maar ook het Rijk, de milieubeweging en burgers die last hebben van een bedrijf.”

Gemeenschappelijk minimumniveau

“We hebben lang gezocht naar het juiste niveau van kwaliteitszorg: niet te abstract, niet te gedetailleerd, maar goed op IPO-niveau. De mate waarin de provincies vorderen met kwaliteitszorg verschilt nu nog sterk. Friesland heeft al een certificatieaudit achter de rug, en ook Noord-Holland is er al langer mee bezig. Andere provincies zijn nog niet verder dan een lijstje met aandachtspunten. We weten natuurlijk ook wel dat certificering niet alleenzaligmakend is, ook de productie van betonnen zwemvesten kun je laten certificeren, maar het tekent de aandacht voor kwaliteitszorg. Om daarvoor een gemeenschappelijk minimumniveau vast te stellen, is het interprovinciaal overleg van belang. Het staat de provincie vrij de methode te kiezen waarmee dat niveau bereikt wordt, en ook om het ambitieniveau hoger te stellen. Voor het formele vergunningtraject staat een termijn van zes maanden, maar als een provincie dat wil terugbrengen tot vier, is dat prima.

Je kunt verschillen in werkwijze goed illustreren aan de manier waarop je omgaat met de uitspraken van beroepszaken van de Raad van State. Neem je daar alleen kennis van of laat je die structureel van invloed zijn op je werkwijze? En hoe verwerk je die informatie? Dat zijn essentiële zaken voor kwaliteitsborging. Hetzelfde geldt

voor de manier waarop je vorm geeft aan de vergunning op hoofdzaken en de behandeling van bedrijven die hebben voldaan aan de eisen voor certificering.”

Harmonisatie

“Een belangrijk doel van deze operatie is meer uniformiteit bereiken tussen de vergunningverlening in de diverse provincies, zonder overigens de autonomie van de provincies aan te tasten. Nu kunnen er nog duidelijke verschillen zijn tussen de vergunningverlening in bijvoorbeeld Groningen en Limburg. Het is van groot belang dat de provincies de hoofdlijnen in de gaten houden – en die op elkaar afstemmen – en die niet laten ondersneeuwen door de discussies over details waar je zo makkelijk in terechtkomt.

Een ander aspect van de harmonisatie is een onderwerp voor de langere termijn: ook tussen de vergunningverlening van provincie en die van gemeente zal een zekere overeenstemming in kwaliteit moeten komen.”

Rol van InfoMil

“Voor harmonisatie is het nodig dat je kunt terugvallen op een degelijk informatiesysteem. In IPO-verband is bijvoorbeeld geen afspraak gemaakt over het bijhouden van regelgeving en jurisprudentie. Dat is een potentieel zwak punt. Mogelijk kan dat worden opgevangen door InfoMil, waar kennis in huis is en de helpdesk al goed functioneert. InfoMil kan die rol nog verder uitbouwen. Ook kan InfoMil als schakel dienen tussen de provincies onderling: we kunnen veel leren van elkaars vergunningen.

Het onderwerp van de ondersteunende InfoMil-studie was onderzoeken hoe individuele bedrijven de inhoud van de vergunning en de contacten met de vergunningverlener ervaren. Je kunt het project zien als een nulmeting van een klantentevredenheidsonderzoek. Om het effect van de vergunningverlening te kunnen monitoren, stellen we indicatoren op, met als referentie het IPO-normblad. Overeenkomstig die normen gaan we ook de tevredenheid van onze klanten meten, individueel en in IPO-verband. Mogelijk ligt ook daar een rol voor InfoMil. Ik sluit niet uit dat dat in de toekomst gaat leiden tot benchmarking van provincies; dat is een logisch gevolg van de ontwikkeling dat voor de provinciale dienstverlening hetzelfde instrumentarium gehanteerd gaat worden als voor bedrijven.”

Anke Eendebak over:

Milieuleges afgeschaft

Op 1 januari van dit jaar zijn de milieuleges afgeschaft – na het beëindigen van de BUGM- en VOGM-regelingen is het saldo ‘gelden met milieulabel’ binnen de gemeentelijke begroting tot nul gereduceerd. Het gevolg is dat milieuafdelingen met andere onderdelen van de gemeentelijke organisatie moeten concurreren om een deel van de begroting binnen te halen.

Gemeenten werken al een tijdje productgericht en bedrijfsmatig. Daarom maakt de milieuafdeling

productoverzichten met prijzen van een milieuvergunning, een dwangsombeschikking, de beoordeling van een bodonderzoek of het instellen van een piket-

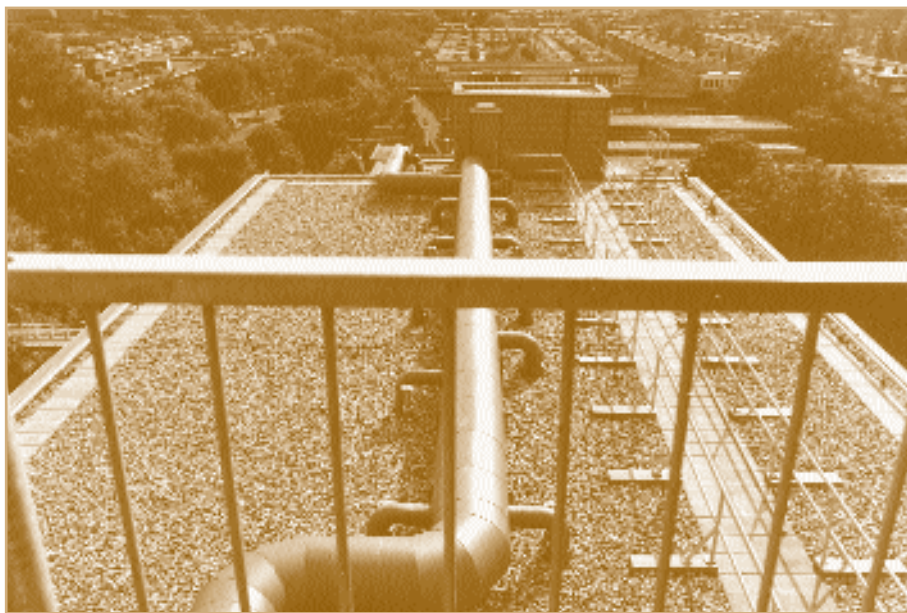

dienst voor milieuklachten. Bij de andere afdelingen gaat het net zo: Openbare Werken heeft een prijslijst van lantaarnpalen en speeltoestellen. Zo kan het bestuur bij de onderhandelingen over de begroting precies zien wat ze krijgen voor hun geld – en wat ze niet krijgen als er geen geld beschikbaar wordt gesteld.

Het nut van de uitgaven voor milieu moet dus op bestuurlijk niveau worden verdeeld. Een probleem is dat het milieueffect van de geleverde producten, bijvoorbeeld emissiebeperking, niet gemakkelijk zichtbaar te maken is. Toch is dat een belangrijk argument aan de onderhandelingstafel, waar zaken aan de orde zijn als ‘zetten we een extra wipkip neer of nemen we toch maar een milieuvergunning?’. Het milieubelang van bijvoorbeeld het actief invullen van de verruimde reikwijdte van de Wet milieubeheer moet daarom beter zichtbaar worden. Dat heeft als bijkomend voordeel dat de plaatselijke politiek meer oog krijgt voor het milieu. Het resultaat van dergelijke discussies zal ook invloed hebben op het werk van InfoMil. Hopelijk vaart het milieu er wel bij.

Anke Eendebak
projectadviseur InfoMil

Vragen aan de helpdesk

Warmtepomp op een bedrijfsgebouw (foto: Double Design)

Externe veiligheid

Wanneer verschijnt de nieuwe CPR 13?

De nieuwe versie CPR 13 wordt in twee delen gepubliceerd. Het ingezonden commentaar op het concept van CPR 13-1 (Ammoniak, opslag en verlading) zal in december 1998 worden besproken in de CPR-commissie. De definitieve versie zal naar verwachting vervolgens begin 1999 verschijnen. De commentaar rond voor het concept van CPR 13-2 (Ammoniak, toepassing als koudemiddel voor koelinstallaties en warmtepompen) liep tot november 1998. Het is nog niet bekend wanneer de definitieve versie zal verschijnen. Beide concept-publicaties zijn te bestellen bij SDU Uitgevers in Den Haag, tel. (070) 378 98 30.

Bestuurlijk-juridisch

Welke procedure moet worden gevolgd voor een gedoogbeschikking?

Een gedoogbeschikking wordt gezien als een beslissing om een bepaalde handhavingsbevoegdheid niet toe te passen. Omdat de Wm deze vorm niet kent, is er ook geen procedure voorgeschreven. Het 'gezamenlijk beleidskader gedogen' (TK 1991-1992) geeft aan dat er wel minimumeisen zijn waaraan de procedure moet voldoen. Er is bezwaar en daarna beroep mogelijk bij de Raad van State, tenzij bij de totstandkoming gekozen is voor toepassing van afdeling 3.5 Awb.

Is een gedoogbeschikking te handhaven?

Nee. Het is daarom zaak zo weinig mogelijk gedoogbeschikkingen af te geven. Als een gedoogbeschikking wordt overtreden, zijn er twee bestuursrechtelijke mogelijkheden: de inrichting sluiten op grond van 'in werking zonder vergunning' of een vergunning verlenen en tot de inwerkingtreding daarvan de gedoogde activiteit staken. Een derde mogelijkheid is de strafrechtelijke weg: het inschakelen van de politie.

Wanneer is het houden van dieren vergunningplichtig?

Voor de beoordeling hiervan wordt primair gekeken naar de mate van bedrijfsmatigheid en het winstoogmerk. In tweede instantie is van belang of het houden van de

dieren de hobbysfeer ontstijgt; dat laatste wordt afhankelijk gesteld van het aantal en het soort dieren, en van de huisvesting (ABRvS, 9 juni 1997).

Welke aspecten worden niet gerekend tot de bescherming van het milieu? Kun je die aspecten niet opnemen in de vergunning? Buiten de bescherming van het milieu vallen aspecten als planologische regelingen, zaken die in strijd zijn met de verkeers- of mestwetgeving en het civiel recht. Zo kan een milieuvergunning moeilijk worden geweigerd vanwege visuele hinder. In het geval van visuele hinder wordt de kwestie getoetst aan planologische regelingen. Uit de jurisprudentie blijkt dat als met behulp van het bestemmingsplan visuele hinder niet kan worden vermeden, met de milieuvergunning de overlast alleen maar kan worden beperkt (ABRvS, 8 augustus 1997).

Asbest

Wat is een volledige asbestinventarisatie en wanneer is die verplicht?

Een volledige asbestinventarisatie is een gedetailleerd onderzoek naar de aanwezigheid van asbestbevattende materialen in een bouwwerk of object, en gaat vooraf aan sloop of verbouwing. De asbestinventarisatie moet worden uitgevoerd door een volgens de BRL 5052 gecertificeerd bedrijf. Zo'n bedrijf is in het bezit van een KOMO-procescertificaat asbestonderzoek/asbestinventarisatie.

Er bestaan ook andere vormen van asbestinventarisatie, bijvoorbeeld de globale asbestinventarisatie en de risico-inventarisatie, gericht op de risico's van (los-gebonden) asbest in een niet-sloopsituatie. Deze vormen van asbestinventarisatie zijn niet

Het houden van dieren is niet altijd vergunningplichtig (foto: ministerie LNV)

Asbestverwijdering (foto: Peter Drent)

geschikt om voorafgaand aan sloop of verbouwing te worden toegepast. Bedrijven met een KOMO-procescertificaat asbestonderzoek/asbestinventarisatie moeten vanaf 1 januari 1999 duidelijk in hun rapporten vermelden welk type asbestinventarisatie is uitgevoerd.

Meer informatie: Leidraad asbestonderzoek, te bestellen bij de VNG-uitgeverij, tel. (070) 373 88 88.

NeR

Bij de bodemsanering van een voormalige chemische wasserij zijn twee verschillende installaties geplaatst waarbij grondwater wordt onttrokken en gestript. In het gecombineerde afgas van beide installaties komt onder meer vinylchloride voor, met een massastroom kleiner dan de grensmassastroom. Er is geen geuroverlast te verwachten. De sanering zal vermoedelijk tien jaar duren. Moet ik een nageschakelde techniek eisen?

Omdat de vracht vinylchloride lager is dan de grensmassastroom, zouden op grond van de NeR op het eerste gezicht geen maatregelen hoeven te worden voorgeschreven. Maar voor een goede beoordeling van de situatie zijn ook de volgende punten van belang:

- Het is milieuhygiënisch ongewenst om stoffen van het ene milieucompartiment naar het andere over te brengen.
- Bij een bodemsanering waarbij verschillende installaties zijn geplaatst, kunnen de afgasstromen voor de gasreiniging vaak worden gecombineerd.
- Ondanks de lage massastroom is het toch goed mogelijk om de emissie af te vangen (met actieve kool).
- Vinylchloride is kankerverwekkend, en voor de stof geldt daarom een minimalisatieverplichting. Dit houdt in dat blijvend moet worden gestreefd naar minimalisatie van de emissies van deze componenten (NeR, p. 2.3.1-1).

Omdat het hier gaat om een stof met een minimalisatieverplichting is een toetsing aan de grensmassastroom alléén niet meer doorslaggevend. Het is in dit geval dus goed mogelijk om – ondanks de vracht beneden de grensmassastroom – toch een nageschakelde techniek voor te schrijven. Het voorschrift kan worden gecombineerd met het eisen van een waarborg dat de betreffende techniek goed functioneert.

Bodemsanering: Bever

Het project Bever is gericht op beleidsvernieuwing in de bodemsanering. Voor meer informatie over Bever kunt u bellen naar: (070) 339 45 39. Wie vragen heeft over of ervaringen met een integrale aanpak van bodemsanering kan contact opnemen met Wim Kooper, de informatiecoördinator van Bever. Bij voorkeur per fax: (030) 656 6081, tel. (030) 656 60 80.

Kerstvakantie: 25 december 1998 – 3 januari 1999

Tussen kerstmis en nieuwjaar is de helpdesk van InfoMil niet bereikbaar. Op maandag 4 januari kunt u ons weer bellen.

Planning 8.40-amvb's

Amvb	Datum Staatscourant/Staatsblad*	Bijzonderheden
Besluit horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen	Stb. 16 juni 1998, 322	1 oktober in werking getreden. InfoMil heeft informatiebladen uitgegeven. Document met regeling voor zwembaden volgt in 1999.
Besluit detailhandel en ambachtsbedrijven	Stb. 27 oktober 1998, 603	1 december in werking getreden. Informatiebladen InfoMil: maart 1999
Besluit woon- en verblijfsgebouwen	Stb. 27 oktober 1998, 602	1 december in werking getreden. Informatiebladen InfoMil: februari/maart 1999
Besluit textielreinigingsbedrijven	Stcrt. 21 juli 1998, 135	Voorpublicatie. Streefdatum plaatsing Staatsblad: augustus 1999
Besluit inrichtingen voor motorvoertuigen	Stcrt. 16 juli 1998, 132	
Besluit opslag- en transportbedrijven	Stcrt. 26 oktober 1998, 204	
Besluit voorzieningen en installaties	Stcrt. 1e kwartaal 1999	
Besluit bouw- en houtbedrijven	Stcrt. 1e kwartaal 1999	
Besluit LPG-tankstations	-	Onderzoek naar externe veiligheid loopt nog
Besluit tankstations	-	Onderzoek naar externe veiligheid loopt nog
Besluit jachthavens	Stcrt. 1e kwartaal 1999	
Besluit glastuinbouw	Stcrt. 1e kwartaal 1999	
Besluit opslag vaste mest	Stb. april 1999	Ligt voor advies bij Raad van State
Besluit mestbassins	Stcrt. 2e kwartaal 1999	
Besluit grondgebonden landbouw	Stcrt. 2e kwartaal 1999	
Besluit kleinschalig houden van dieren	-	Wordt waarschijnlijk opgenomen in Besluit grondgebonden landbouw
Besluit gemechaniseerde loonbedrijven	Stcrt. 2e kwartaal 1999	

* Men streeft ernaar om de amvb één jaar na plaatsing in de Staatscourant te publiceren in het Staatsblad.

KWS 2000

Schilders leren anders werken

De schilderswereld is onmiskenbaar in beweging. Nadat het lang stil is geweest aan het front van de oplosmiddelarme en -arme verven, wordt nu serieus gewerkt aan een verbeleid dat vriendelijker is voor schildersshersens. De 35.000 Nederlandse schilders moeten worden klaargestoomd voor het werken met oplosmiddelarme verven.

Zo langzamerhand is iedereen ervan overtuigd dat het anders moet in de schildersbranche. Op de manifestatie 'Schilder Anders' (dinsdag 10 november 1998) in Den Haag gaf staatssecretaris Hoogervorst van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het startschot voor de cultuuromslagoperatie 1998-2000. Op 'Schilder Anders' werden 1600 schilders vertrouwd gemaakt met oplosmiddelarme verven. De manifestatie werd georganiseerd door het Bedrijfschap Schildersbedrijf, onder auspiciën van de werkgeversorganisatie FOSAG en de vakbonden FNV en CNV.

De volgende stap is dat werkgevers- en werknemersorganisaties, opleidingsinstituten, verfindustrie en verfleveranciers zich door middel van voorlichting en scholing gaan inzetten om het werken met oplosmiddelarme verf serieus van de grond te krijgen.

Schildersklachten

Vanaf 1 januari 2000 mag voor binnenschilderwerk geen oplosmiddelrijke verf meer gebruikt worden. Dit verbod, op grond van nieuwe Arbo-wetgeving, heeft alles te maken met het feit dat het gebruik in

Een schilder probeert oplosmiddelarme verf op de Schilder Anders dag

gebouwen van verven met veel vluchtige organische stoffen slecht is voor de gezondheid. Inademing of opname door de huid kunnen leiden tot beschadigingen aan het zenuwstelsel, met als gevolg klachten als hoofdpijn, slapeloosheid, vergeetachtigheid, concentratieproblemen, duizelingen en depressie. Als deze ziekte een ernstige vorm aanneemt, wordt hij OPS genoemd: het Organisch Psycho Syndroom.

In het belang van hun gezondheid moeten de 35.000 Nederlandse schilders worden klaargestoomd voor verf met minder oplosmiddelen. In 2000 moeten minimaal 50% van alle schilders door (bij)scholing, cursussen en/of bedrijfstrainingen ervaring

hebben opgedaan in het omgaan met oplosmiddelarme verven.

Workshops door het hele land

Op 10 november konden de deelnemers alvast groepsgewijs in 'werkplaatsen' kennismaken met verschillende soorten oplosmiddelarme verf. Collega-schilders legden uit hoe je die toepast op verschillende ondergronden en verzorgden demonstraties. Daarna konden de 'traditionele' schilders zelf ervaren hoe het is om een veiliger kwast te hanteren.

In een aparte bijeenkomst kwamen de gevaren van oplosmiddelen en de verbetering van de arbeidsomstandigheden aan de orde. Tussen de bedrijven door konden de deelnemers een informatiemarkt bezoeken waar verfleveranciers, verfindustrie, opleidingsinstituten en andere organisaties, zoals de vakbonden en InfoMil/VROM, zich presenteerden.

De manifestatie van 10 november 1998 krijgt op diverse plaatsen in het land een vervolg met de workshop 'Schilder Anders', zodat de schilders die niet weten hoe een kwast met oplosmiddelarme verf voelt binnenkort zeldzaam zijn.

Alternatieve reiniging in de polyesterharsverwerking

Vorig jaar werd in het AMI-project (Arbo- en Milieulnrichting) een aantal polyesterharsverwerkende bedrijven doorgelicht op arbo- en milieuaspecten. Een van de knelpunten bleek het gebruik van methyleenchloride en aceton als reinigingsmiddelen voor gereedschap en mallen. Voor de brancheorganisatie (NRK/VVK) was dat aanleiding om onderzoek te doen naar alternatieven.

Het Centrum voor Vezelversterkte Kunststoffen (CVK) begon het onderzoek naar een alternatief reinigingsmiddel met het opstellen van een programma van eisen en wensen. De vier deelnemende bedrijven formuleerden onder meer de volgende eisen:

- geen invloed op de mechanische eigenschappen en de hechting van het product
- geen aantasting van de mal
- geen invloed op de uithardingstijd

- een brede toepasbaarheid binnen de branche, zonder grote investeringen.
- Het laatste punt betekent dat middelen op waterbasis zijn uitgesloten: daarvoor is de aanschaf van droogapparatuur nodig. Op basis van deze criteria zijn uit zo'n 45 reinigingsmiddelen er acht geselecteerd. Geen daarvan voldoet momenteel volledig aan het pakket van eisen en wensen. Een aantal bedrijven is de middelen aan het

testen. Wanneer dit praktijkonderzoek is afgerond en de bedrijven een beeld hebben van de toepasbaarheid van de alternatieve reinigingsmiddelen, berichten we u daarover in een volgende InfoMil Nieuwsbrief.

Tijdens het project heeft het CVK aan de hand van het programma van eisen en wensen een testprocedure ontwikkeld waarmee nieuwe alternatieve reinigingsmiddelen 'in principe geschikt' kunnen worden verklaard. Leveranciers die een nieuw middel op de markt willen brengen, kunnen dat laten testen. Zo kan in een vroeg stadium worden voorkomen dat in een bedrijfssituatie middelen worden uitgetest die een slechte invloed hebben op het product, met alle nadelige gevolgen van dien.

KWS 2000

Projecten in zeefdrukbranche

Onlangs zijn twee projecten gestart met het doel de VOS-emissies in zeefdrukkerijen verder terug te dringen. Ze zijn gericht op reinigingsmiddelen en oplosmiddelarme en -vrije inktten.

Het eerste project is gericht op het gebruik van minder en niet-vluchtige zeefdrukreinigingsmiddelen in de zeefdrukbranche; een voorkeursmaatregel uit de milieubeleids-overeenkomst. Er zijn al diverse middelen op de markt, maar een duidelijk beeld van welke producten bij welke reinigingsmethode geschikt zijn voor welke soorten inkt ontbreekt nog. Een marktonderzoek,

gecombineerd met proefprojecten in zeefdrukkerijen, zal meer duidelijkheid moeten brengen. In de proefprojecten gaat de meeste aandacht uit naar tussenreiniging (gedurende het drukken, bijvoorbeeld bij kleurwissels).

In het tweede project gaat het om de toepassing van oplosmiddelarme en -vrije inktten; eveneens een voorkeursmaatregel.

Doel van het project is vooral het in kaart brengen van technische en andere belemmeringen. Door middel van een enquête onder zo'n vijfhonderd bedrijven en interviews bij zeefdrukkerijen worden de belangrijkste knelpunten op een rij gezet. Vervolgens wordt bekeken welke vervolgvormen het meest geschikt zijn om het gebruik van dergelijke inktten bij zeefdrukkerijen te verhogen.

De projecten worden uitgevoerd in opdracht van het ministerie van VROM in samenwerking met de brancheverenigingen KVGO en ZSO en lopen tot medio 1999.

■

NeR

Gezocht: bronnen van respirabel kwarts

In een onlangs uitgebracht rapport concludeert de Gezondheidsraad dat ingeademd kwartsstof bij de mens kanker kan veroorzaken. Daarom is voorgesteld om respirabel kwarts in een strengere NeR-stofklasse in te delen. Voor een goed overzicht over de materie is InfoMil nu op zoek naar toepassingen van respirabel kwarts.

Respirabel kwarts (een kristallijne vorm van silica, ook genoemd vrij silica, CAS-nr. 7631-86-9) wordt nu nog ingedeeld in NeR-stofklasse s.A.2. Op basis van onderzoek van de Gezondheidsraad wordt nu overwogen de stof in te delen in de strengere klasse s.A.1. In haar dit jaar uitgebrachte advies over kwarts (rapport 1998/02/WGD) concludeert de Gezondheidsraad dat ingeademd kwartsstof bij de mens kankerwekkend is en dat er sprake is van 'een niet-stochastisch genotoxisch werkingsmechanisme'. Dat laatste betekent dat er een drempelwaarde is, waarbene-

den geen extra risico op kanker bestaat. Op grond van deze conclusies heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de MAC-waarde van respirabel kwarts inmiddels verlaagd van 0,15 mg/m³ naar 0,0075 mg/m³.

Oproep

Alvorens respirabel kwarts in een andere

stofklasse onder te brengen, is het wenselijk de processen waarbij deze stof vrijkomt en de consequenties van een strengere NeR-indeling in kaart te brengen. Het is bekend dat respirabel kwarts vrijkomt in onder meer de keramische industrie en bij het werken met diatomeeënaarde. Kent u meer industriële bronnen waar respirabel kwarts vrij komt? Dan horen wij dat graag van u.

Informatie over respirabel kwarts naar:
Helpdesk InfoMil, tel (070) 361 05 75

■

Verbetering opzet NeR bepleit

Op 22 en 23 oktober werd in de bossen bij Ermelo een werkconferentie over de NeR georganiseerd. Bedrijfsleven, gemeenten, provincies en het Rijk hebben er uitvoerig gesproken over de mogelijkheden voor een betere opzet van de NeR.

De laatste jaren hebben milieubeleidsontwikkelingen in binnen- en buitenland, reacties van vergunningverleners (via onder meer de helpdesk van InfoMil) en verscheidene evaluaties de wenselijkheid van verbetering van de NeR aan het licht gebracht.

Aanvullingen

Op de werkconferentie werd gesproken over onder meer status en reikwijdte van de richtlijn, inhoud en begrippen, duidelijkheid en toegankelijkheid, en over de tot nu toe gehanteerde multomap in A5-formaat. De algemene conclusie van de deelnemers

aan de conferentie was dat er aanvullingen op de NeR moeten komen en dat de structuur moet worden aangepast en verhelderd. Er worden werkgroepen ingesteld die concrete voorstellen voor verbetering zullen uitwerken. Het is de bedoeling dat de eerste resultaten in de zomer van 1999 beschikbaar zijn. De huidige inhoud van de NeR (emissie-eisen, Bijzondere Regelingen) zal overigens niet veranderen. Mocht u interesse hebben om mee te werken aan het verbeteren van de NeR, meldt u zich dan bij de helpdesk van InfoMil.

■

Producten uit de keramische industrie (foto: Fotogeniek)

Energie

Circulaire Energie in de milieuvergunning vertraagd

Zoals eerder gemeld moet de overkoepelende circulaire *Energie in de milieuvergunning* twee andere circulaire's gaan vervangen: *Omgaan met energieverbruik en meerjarenafspraken bij de milieuvergunning* en de *Voorlopige handleiding energie in de milieuvergunning voor bedrijven die niet tot een MJA zijn toegetreden*. De definitieve versie van de nieuwe circulaire is echter vertraagd. Naar het zich laat aanzien zetten de ministers van VROM en EZ pas in 1999 hun handtekening.

Binnen het energiebesparingsbeleid kunnen verscheidene instrumenten worden ingezet, waarvan de milieuvergunning er een is. Op het brede terrein zijn veel ontwikkelingen gaande, zoals:

- de beleidsintensivering die volgt uit de klimaatconferentie in Kyoto, het NMP-3 en de Energiebesparingsnota 1998
- het opstellen van een 'benchmarking-protocol' voor enkele energie-intensieve

De glastuinbouw werkt hard aan de energiebesparing (foto: Laura van Sleen, OvR)

Bees

Software en voorlichting begeleiden Bees

De verruiming van de werkingssfeer van het Bees heeft tot gevolg dat voor een groot aantal installaties binnenkort voor het eerst eisen gaan gelden. De uitbreiding, waarbij het voor een deel ook gaat om niet-Wm-vergunningplichtige inrichtingen, betreft voornamelijk Bees B. Daarvoor is in de meeste gevallen de gemeente het bevoegd gezag. InfoMil organiseert voorlichtingsdagen voor vergunningverleners en handhavers en heeft voor Bees B een computerprogramma ontwikkeld.

De toename van het aantal Bees-installaties heeft nogal wat consequenties voor de handhaving. Het gaat in totaal om ruim 2.000 ketelinstallaties met een thermisch vermogen van 0,9 tot 2,5 MW, waarvoor per 1 januari 1999 emissie-eisen gelden. De volgens Bees B verplichte meting van de NO_x-emissie moet voor 29 januari 1999 zijn verricht. Ook voor zo'n 1.400 bestaande gasmotoren met een asvermogen

van meer dan 50 kW gaan per 1 januari 2000 eisen gelden; de meting moet voor 1 maart 2000 zijn verricht. De metingen moeten aantonen of de stookinstallatie aan de in het Bees gestelde eisen voldoet.

Voorlichtingsbijeenkomsten

InfoMil organiseert voor het bevoegd gezag een serie van negen voorlichtingsbijeenkomsten over Bees B, waarvan de laat-

bedrijfstakingen die op dit gebied tot de wereldtop behoren

- de tweede generatie meerjarenafspraken die vanaf 2000 van start zullen gaan
- de energieprestatiekeur (EPK) voor bestaande gebouwen.

Het is vooral de verwerking van deze ontwikkelingen die voor vertraging zorgt; over de kern van de circulaire bestaat overeenstemming.

Voorpublicatie

De kern van de circulaire schetst in de vorm van procedures en voorbeeldvoorschriften de manieren waarop een vergunningverlener tot het opstellen van goede energievoorschriften kan komen. De voorschriften zijn nieuw, maar de procedure komt in grote lijnen overeen met die in de 'oude circulaire' (voor MJA-bedrijven) en in de voorlopige handleiding (voor niet-MJA-bedrijven).

Dit deel van de circulaire – voor vergunningverleners het belangrijkste deel – zal voor het einde van dit jaar worden vastgesteld en mogelijk via een voorpublicatie worden verspreid. Op de energiepagina van de InfoMil-website zullen we u op de hoogte houden van de laatste stand van zaken.

ste op 26 januari 1999 plaatsvindt. Op de bijeenkomst komen praktische tips aan de orde voor een bedrijfsbezoek en wordt aangegeven wat een meetrapport zou moeten bevatten. Ook vindt er een demonstratie plaats van het recent ontwikkelde computerprogramma Bees B digitaal, dat de toegankelijkheid van Bees B moet vergroten. Het programma bevat onder meer een module waarmee voor een bepaalde situatie snel en eenvoudig de eisen voor de emissie en de metingen getoond worden.

Inmiddels wordt ook gewerkt aan een computerprogramma voor Bees A. Verder brengt InfoMil in januari 1999 de vernieuwde leidraad van Bees B uit.

Bees B digitaal staat op de luchtpagina van de InfoMil-website, www.senter.nl/infomil.

Milieuambtenaren stimuleren preventie bij garagebedrijven

De komende twee jaar gaan voor grote groepen bedrijven art. 8.40-amvb's gelden. Bedrijven krijgen dan niet alleen te maken met veranderingen in de regels, maar ook met een veranderende rol van vergunningverleners en handhavers: voortaan zal het bevoegd gezag zich ook richten op het stimuleren en ondersteunen van preventieve milieuzorg. Dat milieuambtenaren bedrijven met succes tot preventie kunnen aanzetten, blijkt uit een proefproject onder garagebedrijven.

Preventie bij garagebedrijven kan nog veel winst opleveren (foto: Reeken)

Een van de nieuwe amvb's is het Besluit inrichtingen voor motorvoertuigen, dat op 16 juli in de Staatscourant is gepubliceerd. Met het oog op de invoering van het besluit is voor het bevoegd gezag het project 'Stimulering preventieve milieuzorg bij garagebedrijven' opgezet.

Doorlichting bedrijven

Uit een eerste proeftraining in 1997 in de gemeente Den Helder bleek dat milieuambtenaren preventie van de grond kunnen krijgen zonder dat dat veel extra inspanning of tijd kost. Onlangs werd het preventieproject afgerond met een laatste training in Den Haag, die opnieuw zeer goed werd bezocht.

De komende maanden zullen de deelnemers zich bezighouden met het doorlichten van de geselecteerde garages. In totaal zullen zo'n tweehonderd bedrijven in ongeveer honderd gemeenten worden doorlicht met behulp van een speciale trai-

ningsmap, waarin een aantal hulpmiddelen is samengevoegd. De map bevat naast een handleiding, een bedrijfstakbeschrijving en een beschrijving van het wettelijk kader ook voorbeeldbrieven, een voorbeeldrapportage en een invulrapportage.

Informatiekaarten

Een belangrijk onderdeel van de map vormt de optielijst met ongeveer 150 mogelijke maatregelen en ruim veertig informatiekaarten. Deze kaarten met uitgewerkte verbeteropties zijn interessant voor zowel gemeente als bedrijf omdat ze concrete informatie bevatten over toepasbaarheid en kosten van een maatregel. Alle deelnemers krijgen bij de doorlichtingen telefonische ondersteuning. Zij kunnen vragen stellen, maar worden ook regelmatig gebeld om de stand van zaken door te nemen.

Extra training

De deelnemers ervaren de training, die mede is opgezet door InfoMil, als positief. Vooral de praktijkgerichte opzet blijkt aan te spreken.

Bij voldoende belangstelling zullen de preventieteam van de provincies Groningen, Friesland, Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland in januari 1999 een extra training starten.

Bestand met gegevens van 400 preventieprojecten

InfoMil is de afgelopen maanden druk bezig geweest met het inventariseren van projecten op het gebied van afval- en emissiepreventie en aanverwante onderwerpen, zoals preventieve milieuzorg, duurzame bedrijventerreinen en milieubewust productontwerpen. Inmiddels kunt u bij InfoMil terecht voor informatie over meer dan vierhonderd projecten.

Alle projecten waarbij tenminste één non-profitinstelling betrokken is, en die verder gaan dan een individuele doorlichting, komen in aanmerking voor opname in het bestand. Er wordt informatie opgeslagen over het type project, inhoud, looptijd, betrokken partijen en de bedrijfstak waar het project in loopt of gelopen heeft. Gegevens over de projecten in het bestand kunnen eenvoudig geactualiseerd worden. Bovendien kunnen via de InfoMil helpdesk

'uitdraaien op maat' geleverd worden, bijvoorbeeld van alle projecten die in één branche gelopen hebben.

Papieren versie

Jaarlijks zal ook een papieren versie van het bestand beschikbaar komen onder de naam *Inventarisatie preventieprojecten in bedrijven: praktijkervaringen met het stimuleren en reguleren van afval- en emissiepreventie*. De eerste editie zal begin volgend

Cadmiumvrije artikelen (foto: Laura van der Sleesen, OvR)

jaar verschijnen. Over de bestelwijze wordt u in InfoMil Nieuwsbrief 13 nader geïnformeerd.

Pluimveesector aan banden

Met koppen als 'Er kan geen kip meer bij' stond het begin november in de kranten: de Nederlandse pluimveesector mag van Paars II niet meer verder groeien. In dit artikel gaan we in op de regeling en op de consequenties ervan voor de vergunningverlening.

Uit het oogpunt van milieubescherming, dierenwelzijn en productkwaliteit heeft het kabinet op 6 november 1998 besloten dat de groei van de pluimveesector met onmiddellijke ingang gestopt moet worden. Daarom is aan de Raad van State een wetsvoorstel voorgelegd waarin een stelsel voor pluimveerechten wordt geschetst.

Bepalen van rechten

Het stelsel gaat uit van het gemiddeld aantal kippen en kalkoenen dat op een bedrijf aanwezig was in een door de veehouder te kiezen referentiejaar (1995, 1996 of 1997). Bij het bepalen van pluimveerechten wordt rekening gehouden met de

verwerving van mestproductierechten waarvan de kennisgeving voor 6 november 1998 is gedaan. Ook wordt rekening gehouden met bedrijven die al mestproductierechten hebben en willen uitbreiden met kippen of kalkoenen. Die bedrijven moeten voor de uitbreiding een milieuvergunning hebben die is verleend tussen 1 januari 1994 en 6 november 1998. Een tekort aan pluimveerechten kan eventueel worden aangevuld door pluimveerechten van anderen te kopen.

Behandeling vergunning

De milieuvergunningverlener dient aanvragen voor het oprichten of uitbreiden van

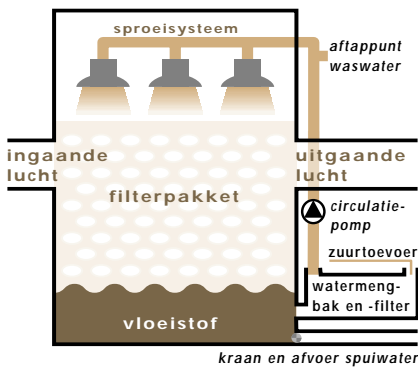

pluimveehouderijen gewoon in behandeling te nemen; de milieuvergunning kan namelijk niet worden geweigerd op grond van het ontbreken van pluimveerechten, omdat het toetsingskader van de Wet milieubeheer daarin niet voorziet.

Meer informatie: Bureau Heffingen, tel. (0592) 311 685; IKC Landbouw (0318) 671 400. Internet: www.minInv.nl

Groen-Labelstallen met luchtwasser onderzocht

Sommige Nederlandse stallen zijn uitgerust met een luchtwasser, een apparaat dat met behulp van water een flink deel van de ammoniakuitstoot van de stal wegvangt. InfoMil doet in opdracht van VROM onderzoek naar het afvalwater van dit type stallen.

Doorsnede chemische luchtwasser (Stichting Groen Label)

De Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij (Stcrt. 69, 1998) geeft voor een aantal stalsystemen met luchtwasser de emissiefactoren van ammoniak; deze systemen zijn erkend door de stichting Groen Label.

Waswater

In luchtwassers wordt de uitstoot van lucht uit een stal gewassen met water, waarin de ammoniak oplost. Het waswater bevat zuren (chemische luchtwassers) of bacteriën (biologische luchtwassers) die er voor zor-

gen dat de opgeloste ammoniak wordt vastgelegd en niet meer kan verdampen. Beide soorten luchtwassers zorgen voor een ammoniakreductie van ongeveer 70%, maar er is een milieuhygiënisch neveneffect in de vorm van een afvalwaterstroom - het spuiwater - met een hoog stikstofgehalte.

Onderzoek

Omdat de verwijdering van spuiwater tot een aantal praktische en juridische problemen blijkt te leiden en de effecten van de afvalwaterstroom op het milieu nog onvoldoende duidelijk zijn, heeft het ministerie van VROM InfoMil opdracht gegeven voor een onderzoek. Dat moet genoemde onduidelijkheden wegnemen en de weg vrijmaken voor een beleidsstandpunt over stallen met luchtwassers. Het onderzoek is inmiddels bijna afgerond. Het formuleren van een definitief beleidsstandpunt zal daarna nog enige tijd vergen. Het onderzoeksrapport kan tot die tijd nog niet worden opgevraagd.

Verschenen

De volgende publicaties worden verspreid onder het bevoegd gezag. Extra exemplaren kunnen worden besteld bij InfoMil (uitsluitend per fax, (070) 363 33 33). De uitgaven zijn gratis, tenzij anders vermeld.

KWS 2000

O29 *Zelflossende bekistingsmaterialen, Marktverkenning en milieuaspecten.* Onderzoek van de Chemiewinkel van de Universiteit van Amsterdam. Zelflossende bekistingsmaterialen leiden tot vermindering van het gebruik van ontkistingsolie. (Dit rapport wordt op verzoek toegestuurd.)

Derde serie praktijksheets (verschijnt eind december):

- LP 3-1 *Zuurhardende lak leidt tot reductie VOS-emissie en beter product*
- LP 3-2 *Oplosmiddelarme lak in de staalconserving*
- LP 3-3 *Ontvetten met water en zeep dringt gebruik oplosmiddelen terug*
- LP 3-4 *UV-drogende lakken op houten panelen*
- LP 3-5 *Waterloze offset koppelt kwaliteit aan milieuwinst en kostenbesparing*
- LP 3-6 *Watergedragen verf op geveltimmerwerk van loof- en naaldhout*

Vijf jaar olie in de motor van het doelgroepbeleid

Vijf jaar zorgt FO-Industrie voor de facilitering van het doelgroepbeleid, en wat VROM betreft, komen er nog eens vijf jaar bij. Het eerste lustrum gaat samen met een wisseling van de wacht: Hak van Nispen tot Pannerden wordt directeur van de Stichting Milieu Educatie en Erik van Vliet, die al langer bij FO-Industrie werkt, neemt zijn plaats in. Samen blikken ze terug en vooruit.

Bij VROM staat Cees Moons bekend als Mister Doelgroepbeleid. Hij gaf bij de bijeenkomst ter ere van vijf jaar FO-Industrie aan dat hij erg tevreden was over de manier waarop de Facilitaire Organisatie Industrie zich de afgelopen jaren heeft gemanifesteerd. Van een beginnende club met een ongewisse toekomst heeft FO-Industrie zich ontwikkeld tot een consciëntieuze bewaker en ondersteuner van het landelijk doelgroepeverleg.

Hak van Nispen: "In de loop der jaren zijn de contacten geïntensiveerd. Nu zien we de vertegenwoordigers van veel van de

spelers, zoals VROM, IPO en VNG, bijna dagelijks. We hebben te maken met belangtellingen tussen bedrijfsleven en overheid, en dus is neutraliteit essentieel voor onze functie. Onze enige zorg is dat het proces verdergaat en dat de partijen goed op de hoogte zijn van elkaars standpunt. Voor ons is het proces het doel, geen hinderlijk en tijdrovend bijverschijnsel; FO-Industrie is de schakel tussen beleid en uitvoering."

Erik van Vliet: "Ook de Internetpagina kan in de communicatie een rol spelen. Die hebben we te danken aan Fugro Milieuconsult, de organisatie die in opdracht van VROM het project FO-Industrie uitvoert. Het is een kadootje waarmee we ons werk nog beter kunnen doen."

Knelpuntstoffen

Hoe ziet wat jullie betreft de toekomst van FO-Industrie eruit?

Erik van Vliet: "We zijn in vijf jaar van twee naar acht ondertekende convenanten gegaan, en er staan er nog twee op de rol. We lopen nu tegen de einddatum van de convenanten. Veel doelstellingen zijn gehaald, maar er blijven knelpuntstoffen, zoals NO_x. Om de doelstellingen van het NMP te halen, zijn andere instrumenten nodig, zoals kostenverevening, benchmarking, ketenbeheer en dematerialisatie (het gebruik van minder grondstoffen)."

Hak van Nispen: "In de afgelopen vijf jaar heeft het doelgroepbeleid voor een goede voedingsbodem gezorgd, waardoor overheid en bedrijfsleven makkelijker en beter met elkaar praten. In de toekomst moet die voedingsbodem vrucht gaan geven. Ik ben benieuwd of het bedrijfstakoverleg daartoe in staat zal blijken te zijn – dat wordt *the proof of the pudding*. We hebben ons in eerste instantie gericht op houding en gedrag, nu mogen we de moeilijkere, meer technische problemen verder helpen. Dat wordt de uitdaging voor ons team."

Erik van Vliet: "Het nieuwe instrumentarium

De Internetsite van FO-Industrie, Erik van Vliet en Hak van Nispen (foto: Rob Niemantsverdriet)

wordt meer dan voorheen gericht op onderwerpen die de grenzen tussen de bedrijfstakken overschrijden dan op de bedrijfstakken afzonderlijk. Dat betekent dat we nog meer de rol van communicator krijgen toebedeeld."

Is er nog iets te bedenken dat minder goed is verlopen, de afgelopen vijf jaar?

Hak van Nispen: "Toen het metaalektroconvenant ondertekend werd, ontbrak het Werkboek met milieumaatregelen nog, dat kwam pas jaren later. We hebben daarvan geleerd dat we die processen parallel moeten laten lopen. Bij de betonindustrie is het al veel beter gegaan."

Erik van Vliet: "Ik hoop dat de tendens naar meer zelfstandigheid voor FO-Industrie zich zal voortzetten. Ik denk wel dat de lijnen wat korter kunnen in de toekomst en dat we nog wat efficiënter kunnen gaan werken. Het vertrouwen daarvoor is er."

Rapporten kunt u opvragen bij FO-Industrie, tel. (070) 345 14 15. Voor vragen over de doelgroepeconvenanten kunt u contact opnemen met de helpdesk van InfoMil, tel. (070) 361 05 75.

FO-Industrie op Internet

Sinds 1 november 1998 heeft FO-Industrie een eigen Internetsite:
www.FO-Industrie.nl

Op de site is informatie te vinden over

- het doelgroepbeleid milieu en industrie
- de acht takken van industrie waarmee een convenant is overeengekomen
- werkwijze en medewerkers van FO-Industrie.

In de nabije toekomst zal het mogelijk worden vanaf de site BMP-tabellen en modellen voor het milieujaarverslag te downloaden. Ook kunt u binnenkort documentatie bestellen door op de site een digitaal bestelformulier in te vullen.

Agenda

**25 december 1998 –
3 januari 1999**

Helpdesk gesloten

Tussen kerstmis en nieuwjaar is de helpdesk van InfoMil niet bereikbaar.

Op maandag 4 januari kunt u ons weer bellen.

21 januari 1999

Symposium over het vaststellen van diffuse industriële VOS-emissies

Nu steeds meer puntbronnen gesaneerd worden, komt de aandacht sterker te liggen op diffuse emissies en de kwantificering daarvan. Meetstrategieën en -principes, praktijkcases en toekomstige ontwikkelingen (KWS 2010).

Informatie: VVM-secretariaat
(073) 621 59 85.

13-16 april 1999

Ecotech Europe '99

Internationale vakbeurs voor afvalverwijdering
Jaarbeurs Utrecht.

Informatie: (030) 295 59 11.

25-27 mei 1999

The world sustainable energy trade fair

's Werelds grootste handelsbeurs voor duurzame energie.

RAI, Amsterdam

Informatie en aanmelding:
European Media Marketing Ltd.:
00 44 - 181 289 89 89.

Colofon

Redactieadres Postbus 30732,
2500 GS Den Haag. Fax (070) 363 33 33.

Redactie en productie

Frans Brand, Dick van Teylingen

(: Netwerk voor communicatie, Rotterdam)

Coördinatie voor InfoMil Roselie Wijtenburg

Vormgeving Verhey & Associates, Rotterdam

Basisontwerp Conefrey/Koedam BNO,

Oude Wetering

Druk Macula, Boskoop

Oplage 6500 exemplaren

ISSN 1385 - 5492

De volgende Nieuwsbrief verschijnt in maart.
Overnemen met bronvermelding is toegestaan.

Twee nieuwe Besluiten milieubeheer

Per 1 december zijn twee nieuwe Besluiten in werking getreden: het Besluit woon- en verblijfsgebouwen milieubeheer en het Besluit detailhandel en ambachtsbedrijven milieubeheer. De besluiten zijn gepubliceerd in de staatsbladen 602 en 603.

Voor deze besluiten heeft InfoMil meldingsformulieren opgesteld, die u bij deze Nieuwsbrief aantreft. Daarnaast kunt u ze vanaf de Internetsite van InfoMil downloaden; daar is ook recente informatie over de amvb's te vinden.

Informatiebladen

In overleg met de brancheorganisaties en het Ministerie van VROM worden informatiebladen bij deze amvb's opgesteld. In het overzicht hieronder vindt u welke bladen wanneer verwacht worden:

Informatiebladen bij de amvb woon- en verblijfsgebouwen

- Kantoorgebouwen (februari/maart 1999)
- School- en opleidingsgebouwen (februari/maart 1999)
- Verzorgingssector (februari/maart 1999)

Informatiebladen bij de amvb detailhandel en ambachtsbedrijven

- Detailhandel algemeen (februari/maart 1999)
- Ambachtsbedrijven *) (medio 1999)

Opzet en indeling van de informatiebladen zijn vergelijkbaar met die van de drie infor-

Het Besluit detailhandel en ambachtsbedrijven milieubeheer is verschenen (foto: Novem)

matiebladen voor de horeca, sport en recreatie. Ze bevatten praktische informatie over energie- en waterbesparing, afvalpreventie, afvalscheiding en afvalwater. De informatiebladen kunnen bedrijven helpen hun eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de verruimde reikwijdte vorm te geven. Milieuambtenaren kunnen de informatiebladen gebruiken als praktische ondersteuning bij hun overleg met bedrijven.

*) Het aantal informatiebladen is afhankelijk van de manier waarop de ambachtsbedrijven worden geclusterd. Met de branchevertegenwoordigers wordt hierover overleg gevoerd.

Wat is InfoMil?

Vergunningverleners moeten goed op de hoogte zijn van de technische, juridische en procedurele kanten van milieubeleid. Dat geldt evenzeer voor de bedrijven en instanties waarop vergunningen, algemene regels, convenanten, richtlijnen en afspraken van toepassing zijn.

Ter ondersteuning van de uitvoering van het milieubeleid is InfoMil opgericht, het kennis- en informatiecentrum dat tot in details op de hoogte is van milieubeleidsinstrumenten en de stand der techniek.

InfoMil biedt ondersteuning met een helpdesk, die antwoorden zoekt op milieuvraagstukken van technische of juridische aard, of op beleidsmatige en procedurele vragen. Daarnaast maakt en verspreidt InfoMil brochures en andere informatieproducten, en geeft het praktijkgerichte instructiebijeenkomsten. In InfoMil zijn veertien aandachtsgebieden ondergebracht:

- Stafbureau Nederlandse emissierichtlijnen (NeR)
- Projectbureau KWS 2000
- Bureau Energie in de Milieuvergunning (bEM)
- Bestuurlijk-juridische ondersteuning
- Bodembescherming (NRB, ENBB)
- Helpdesk doelgroepbeleid milieu en industrie
- Afval- en emissiepreventie
- Indirecte lozingen afvalwater
- Asbest
- Landbouw
- EuroBAT
- Bees (NO_x)
- Geluid
- Externe veiligheid

InfoMil is een initiatief van VROM en Economische Zaken, in samenspraak met IPO en VNG. Het bureau is een zelfstandig onderdeel van Novem en Senter.